

nelze za žádných okolností pokládati za dovolenou a hospodářsky prospěšnou činnost komisionářskou. Jednání obžalovaného bylo naopak nejen hospodářsky neužitečným vmísením se do oběhu zboží, nýbrž bylo i pletichářské, poněvadž F. koupil plech v době, kdy neměl proň kupce a prodal jej osobě k obchodování neoprávněné, jen aby si opatřil neodůvodněný zisk, nebera ohledu na zájmy spotřebitelů. Způsobilstvost trestného jednání, stupňovati ceny, dlužno posuzovati dle konkrétních cen, v tomto případě placených (nikoli dle běžných cen téhož druhu zboží, jež v rozsudku ostatně nejsou ani zjištěny). Poněvadž obžalovaný dle rozsudečných zjištění koupil plech za ceny 7·90 K, 7·96 K, 8·50 K, 7·94 K, 7·90 K, 8·25 K a prodal jej za 8·40, 8·80 a 8·75 K, tedy vesměs za ceny o 80—90 h vyšší, bylo jeho jednání nejen způsobilé, zvýšiti cenu plechu, nýbrž skutečně je zvýšilo. K naplnění skutkové podstaty řetězového obchodu se nevyžaduje více zbytečných převodů, stačí i jediný takový převod, který zboží na cestě do spotřeby zdržuje a zdražuje. Po subjektivní stránce není třeba úmyslu, zvýšiti ceny, stačí vědomí, že jde o vsunutí se, hospodářsky neodůvodněné, a pro spotřebu škodlivé. Že by byl obžalovaný měl za to, že K. kupuje pro spotřebu, t. j. pro továrnu, rozsudek výslovně vylučuje.

Pokud jde o přečin předražování, jenž se za vinu klade obžalovanému Richardu K-ovi a pro nějž tento byl odsouzen, se připomíná s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. se zřetelem k ustanovení §u 7 zákona lichevního, že zřejmou přemrštěnost cen jest v první řadě posuzovati s hlediska nabývacích nákladů a že řetězový obchodník nemá po zákonu nároku ani na občanský zisk, tím méně na zisk konjunkturální. Ceny, požadované a docílené obžalovaným, uznal proto první soud právem za zřejmě přemrštěné, srovnav ceny nákupní 8·40, 8·80, 8·75 s prodejní cenou 13 K za 1 kg. Obžalovaný nemůže se odvolávati na to, že tato cena je přiměřená, srovná-li se s obvyklou tenkrát cenou plechu, která činila 12 K za 1 kg, poněvadž jenom legitimnímu obchodníku bylo by lze připustiti konjunkturální zisk, plynoucí z lacinějšího nákupu při prodeji, uskutečněném za ceny, při dostatečné nabídce zboží hospodářsky důvodně zvýšené, kdežto obžalovaný obchoduje řetězově a neprokazuje spotřebiteli hospodářských služeb, nemůže činiti nárok na odměnu služby té, na zisk vůbec, tím méně na zisk konjunkturální, pro nějž nedostává se ani ostatních podmínek.

Čís. 1104.

Zákony, stihající válečnou lichvu, nestaly se ještě bezúčinnými.

(Rozh. ze dne 9. února 1923, Kr I 1216/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 31. května 1921, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu dle §u 11

čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost dovozuje, že, aby se po uplynutí tří let od ukončení války mohlo ještě mluvit o mimořádných poměrech, vyvolaných válkou, dlužno dokázati souvislost mezi dnešními poměry a válkou, a míní, že podkladem pro předražování není v probouzejícím se mírovém hospodářství volný obchod, nýbrž omezování jeho, jelikož prý hospodářství, tíhnuoc samo o sobě k volnému obchodování, nepřipouští, by válečných zákonů bylo mimo jich rámeč a význam používáno ke stihání bezdůvodnému. Stanovisko, které zaujímá zmateční stížnost touto námitkou, nelze především v soulad uvésti s existencí zákonných předpisů o trestání válečné lichvy. Tím, že zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ponechává se na dále v platnosti, je zároveň naznačeno, že dle přesvědčení zákonodárcova mimořádné poměry, vyvolané válkou, které zavdaly podnět k vydání předpisů o stihání válečné lichvy vůbec a lichevního zákona zvlášť, byť ne ohledně všech jednotlivých předmětů potřeby stále ještě trvají, jest arci nepochybné, že i při řešení otázky, zakládá-li to které jednání skutkovou podstatu řetězového obchodu, dlužno v každém jednotlivém případě zkoumati také, zda poměry byly v kritické době ohledně druhu předmětů potřeby, o něž jde, toho rázu, by závadné jednání bylo způsobilým poškoditi neb ohroziti cíle, sledované lichevním zákonem, spočívající v tom, aby zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a zabráněno bylo předražování. Pokud jde o projednávaný případ, zmateční stížnost neprávem mluví o době tří let, uplynulší od ukončení války, neboť trestný čin, tvořící předmět stěžovatelova odsouzení, spáchán byl dle rozsudku v květnu 1920, tedy v době, do níž od událostí, v nichž zmateční stížnost spatřuje zřejmě ukončení války, uplynula doba ne více než asi 1½ roku a, což rovněž významno, od vydání nového zákona o trestání válečné lichvy doba pouhých sedmi měsíců. Tehdy ještě v plné míře jevíly se nepříznivé účinky války na zásobování obyvatelstva a rovněž lichva bujela tenkrát, ne-li ohledně všech, tedy jistě v příčině největší části předmětů potřeby, v rozsahu nijak neztenčeném. Tomu bylo tak zejména, pokud šlo o dobytek a maso; státní správa pokládala proto ještě v rozhodné době ba i později za nutnou úpravu obchodování dobyt看, která by jednak zabezpečila dostatečné a stejnoměrné zásobení obyvatelstva masem, jednak bránila jeho předražování. Zevně docházela tato snaha státní správy výrazu v četných úředních předpisech, jimiž hospodaření a obchodování dobyt看 i masem podroběno bylo četným omezením i jiným opatřením a jimiž pro ně stanoveny byly nejvyšší ceny. Za tohoto stavu věci mluví zmateční stížnost zcela neprávem o probouzejícím se mírovém hospodářství a sklonu jeho k volnému obchodování, které za poměrů shora vyličených státní správa zajisté nikoli neprávem vylučovala, pokud se týče je omezovala. Pak ale pozbývá podkladu vůbec a pro projednávaný případ zvlášť i závěr zmateční stížnosti o nepřipustnosti používání válečných zákonů mimo jich rámeč a význam a ke stihání bezdůvodnému.